

LA SORTIDA DE LA CRISI

El miratge irrepètible del 2007

Alguns indicadors tornen al nivell precisi, però els experts avisen: no hem de tornar a com estàvem

JÚLIA MANRESA
BARCELONA

Una pregunta constant des de l'inici de la crisi és: quan s'acabarà? Hi ha pronòstics de tota mena. L'últim a llançar-ne un ha sigut el president de Telefónica, César Alierta, que dimecres va afirmar que Espanya en té prou amb tres anys per tornar a tenir una taxa d'atur del 8%, la mateixa que es registrava el 2007, un any abans de la fallida de Lehman Brothers.

Precisament l'atur és un dels indicadors que estan més lluny del nivell precisi. Ara bé, si ens fixem en altres indicadors, com el creixement del PIB, el preu del petroli, les vendes de cotxes i les exportacions, el miratge sembla real. Tant el govern espanyol com les grans empreses de l'Estat agrupades al Consell Empresarial per a la Competitivitat (CEC) preveuen que l'economia arribi a créixer fins a un 3% aquest 2015. A Catalunya, la Cambra de Comerç –menys eufòrica– ha anunciat que revisarà els pronòstics de millora del PIB per sobre del 2%. I és que ara les exportacions se situen a nivells molt superiors d'abans de la crisi, fins a arribar als 178.390 milions a finals del 2014 a tot l'Estat i als 55.434 milions només a Catalunya, un rècord històric.

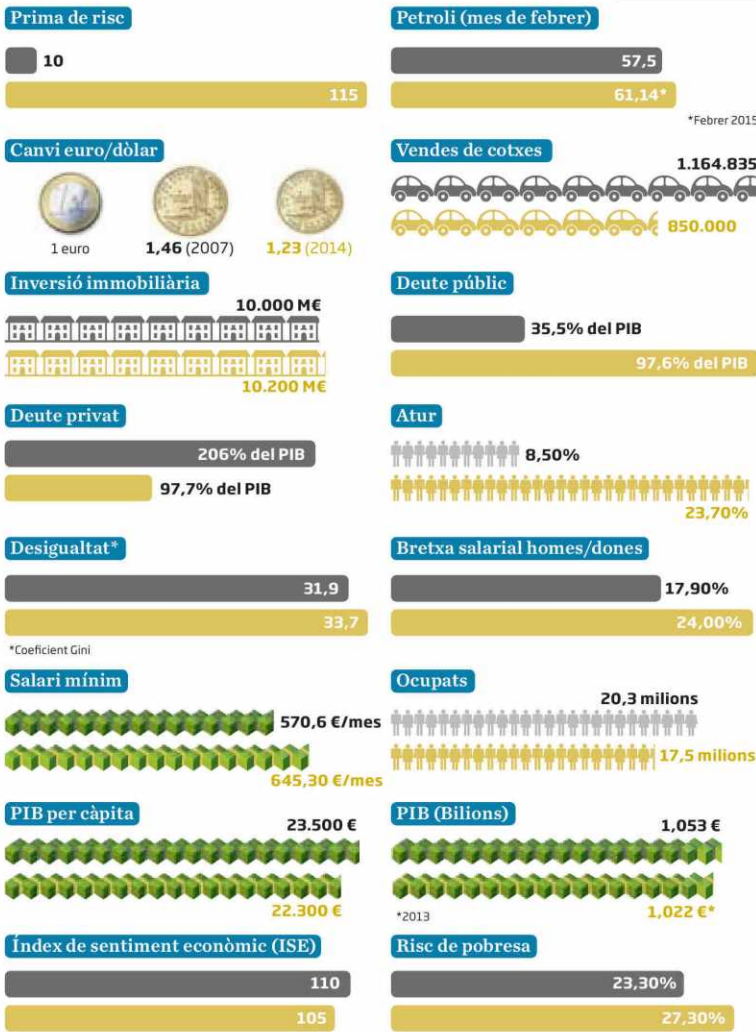
Al costat d'aquestes dades, però, n'hi ha de molt menys optimistes. Des del 2007 el preu dels serveis bàsics ha crescut el triple que els sous. Mentre que el salari mínim només ha pujat un 12,3% des d'aquell any, el preu de la factura de la llum, per exemple, ha arribat a créixer fins a un 56%. A més, també s'ha disparat la diferència entre rics i pobres, entre el que cobren homes i dones i el nombre d'espanyols en risc d'exclusió social. El quart informe sobre l'estat de la pobresa a Espanya de l'EAPN afirma que hi ha més de 12,8 milions d'habitants al límit de la pobresa, un 27% del total, quan el 2007 eren un 23%. Pel que fa a la desigualtat, l'any 2008 els més rics tenien cinc vegades més ingressos que els més pobres, mentre que fa dos anys la diferència ja s'havia eixamplat fins a set.

Recuperació a dues velocitats

L'optimisme de César Alierta xoca amb l'opinió dels experts. El creixement ja no es qüestiona, però cal posar les dades en contrast. "Sobre la base de les pèrdues acumulades, evidentment que es nota la millora, però partim d'un enfonsament desastrós de l'economia", aclareix Antonio González, exsecretari de Treball del govern de Zapatero i ara integrant del grup de professionals Economistas Frente a la Crisis, que promouen un discurs crític amb les receptes que s'estan aplicant.

Per González, la recessió va afectar de manera desigual els ciutats

Indicadors abans i després de la crisi

Font: INE, Eurostat i Banc d'Espanya / Gràfic: X. Laborida

Desigual
Els més afectats per la crisi també trigaran més a notar la millora

"Cal ser optimista, però no s'ha de vendre fum"

Les expectatives i el factor psicològic tenen un rol decisiu en l'estímul de l'economia. Un dels indicadors que ha tornat als nivells del 2007 és l'Índex de Sentiment Econòmic (ISE), o altres estudis sobre els nivells de confiança empresarial que registren increments des de finals del 2013. És el cas, per exemple, de l'indicador internacional Global Regus, que entrevista 22.000 gerents de més de 100 països diferents, i que va recuperar fins a 26 punts el 2014 passant de 59 a 85.

"Si volem que part de la recuperació vingui donada per l'increment de la demanda interna, és important mantenir un discurs opti-

mista, però no hem de vendre fum", explica Joan B. Casas, degà del Col·legi d'Economistes de Barcelona. Casas alerta del perill que pot suposar un excés d'optimisme i creu que es tracta d'un discurs en certa manera "orquestrat".

"És bo enviar missatges positius, però que no siguin exagerats". El degà recorda que a finals del 2007 l'excés d'optimisme va portar el país a una dinàmica que "ens va impedir veure la realitat". Amb tot, Casas creu que Catalunya, especialment, està caminant cap a una recuperació sòlida gràcies a la consolidació d'un alt nivell d'exportacions i la inversió en R+D i noves tecnologies.

dans i la recuperació també avançarà a dues velocitats. "Com més l'ha-gi afectat la crisi més trigarà a veure la millora", explica. L'exsecretari de Treball insisteix que no s'ha-ria arribat mai a nivells tan desastrosos de desocupació i defen-sa que, sense polítiques compensa-tòries, de moment la recuperació només la notaran les empreses i les persones que han patit menys".

Per contra, José García Montalvo, professor d'economia de la UPF, creu que "és normal que primer es recuperin les empreses, perquè són les que creen l'ocupació". Aclareix que primer arriba el creixement, després la inversió i, finalment, l'ocupació. Montalvo tampoc veu realista que l'atur baixi al 8% el 2018. "És un brindis al sol", remarca. Però considera que hi ha dos factors que acompanyen Espanya en el seu camí cap a la recuperació: la caiguda del preu del petroli i la devaluació de l'euro respecte del dòlar. Tot i això, per reduir la desigualtat cal crear ocupació, detalla, i "per a això encara calen uns quants anys".

Els fonaments del creixement

"Ja no és una pregunta si hi ha o no recuperació, ara cal preguntar-nos com creixem", explica Josep Oliver, catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona. Oliver considera que afirmacions com les d'Alierta són una "enganyifa".

De fet, tant Josep Oliver com Antonio González i José García Montalvo alerten que en cap cas hauríem de desitjar tornar al 2007. "Vivíem en uns nivells de creixement i d'ocupació que se sustentaven sobre una bombolla, completament irreal", alerta Oliver. L'economia espanyola progressava aleshores gràcies a un sector immobiliari inflat. Segons aquest economista català, no ens hem de deixar enganyar pel miratge del 2007, "cal créixer amb més força i no serà fàcil". Recorda que Espanya té ara uns nivells d'endeutament públic molt superiors als d'aleshores, que han compensat la davallada del deute privat.

A l'altre costat hi ha Europa. Tal com recorden Antonio González i José García Montalvo, les previsions de bonança per als països de la Unió són febles i factors com la crisi entre Rússia i Ucraïna i la situació d'instabilitat a Grècia hi juguen en contra. Montalvo va més enllà i creu que, a Espanya en concret, la confiança en les institucions i la futura distribució de l'arc parlamentari també poden desestabilitzar el creixement.

Amb tot, però, creu que cal aprofitar l'actual preu del barril i la situació de l'euro respecte del dòlar. "Si les empreses són sensates, ara que exportem més, apujaran els salaris i així s'impulsaria el consum intern i començaria a apuntalar-se la recuperació".